

davstva. Daljim napretkom u ovoj oblasti, stvara se i atraktivniji prostor za strana ulaganja i pospešuje povjerenje građana u sistem bezbjednosti.

25. NAUKA I ISTRAŽIVANJE

Stvaranjem jedinstvenog evropskog tržišta, EU je uspostavila okvirne programe za podsticanje i razvoj naučnih i istraživačkih aktivnosti i saradnje, kako bi zadržala konkurentnost na polju nauke i istraživanja. Jedan od načina za to je i stvaranje Evropskog istraživačkog prostora (ERA) kao slobodnog prostora za kretanje znanja, istraživača i tehnologija radi jačanja saradnje, u kojem će se stvarati i primjenjivati zajednička politika prema istraživanju. Pristupanjem EU, otvaraju se mogućnosti za razvoj efikasnog naučnog i tehnološkog sistema. Programi EU iz ove oblasti omogućiće crnogorskim naučnicima angažovanje u međunarodnim naučno-istraživačkim projektima i osigurati dodatna sredstva za finansiranje nauke i istraživanja.

26. OBRAZOVANJE I KULTURA

U području obrazovanja, usavršavanja, kulture i sporta odluke se donose na nivou država članica, dok EU raspoloživim mehanizmima doprinosi razvoju kvalitetnog obrazovanja, mobilnosti mladih, promociji cjeloživotnog učenja, njegovanju evropskog kulturnog nasljeđa. Cilj je da obrazovanje postane dio strategije zapošljavanja, a EU postane svjetski centar znanja. EU promovise očuvanje kulturnih dobara s evropskim vrijednostima, ali i stimuliše dijaloge među različitim kulturama. Promovise se multijezičnost EU kao sastavni dio evropskog nasljeđa.

27. ŽIVOTNA SREDINA

Politika zaštite životne sredine zasniva se na preventivnom djelovanju, suzbijanju štete, zajedničkoj odgovornosti i integrisanju zaštite životne sredine u ostale politike EU, s ciljem očuvanja biološke ravnoteže. Pravna tekovina odnosi se na kvalitet vazduha i klimatske promjene, upravljanje otpadom, upravljanje vodama, zaštita prirode, industrijsko zagađivanje, kontrola rizika i nesreća, genetički modifikovani organizmi (GMO), hemikalije, zaštita od buke, šumarstvo i more i obalno područje. Za Crnu Goru, kao prvu ekološku državu definisanu Ustavom to je dobra prilika za unapređenje zaštite životne sredine, za ulaganje u čiste izvore energije, efikasno sprečavanje i kontrolu zagađenja, minimizaciju otpada i ekoloških rizika.

28. ZAŠTITA POTROŠAČA I ZDRAVSTVENA ZAŠTITA

Cilj pregovora u ovom poglavlju je zaštita ekonomskih interesa potrošača, njihovo informisanje i obrazovanje kao i efikasno organizovanje potrošača radi zaštite njihovih interesa. Ciljevi EU politike za zaštitu zdravlja su: zaštita građana od prijetnji zdravlju, promovisanje politika koje vode do zdravijih životnih stilova, doprinos smanjenju pojave većih bolesti u Uniji, doprinos razvitku efikasnijih zdravstvenih sistema, pružanje zdravstvene informacije. Crnogorski potrošači uživaju veći stepen sigurnosti proizvoda na tržištu, a time i bolju zaštitu zdravlja potrošača, zaštitu prava potrošača pri kupovini proizvoda i usluga na tržištu kao i opšte povećanje kvaliteta života.

29. CARINSKA UNIJA

Carinska unija predstavlja jedinstveno carinsko područje 27 zemalja članica EU, između kojih se unutrašnja trgovina i promet robom vrši bez carinskog nadzora i bez naplate carinskih davanja. Prema trećim zemljama primjenjuju se jedinstvena pravila kontrole i zajednička carinska tarifa. Crnogorski građani će kupovati kvalitetnije proizvode iz bilo koje države članice Unije, i to po znatno nižim cijenama nego danas.

30. VANJSKI ODNOSI

EU saraduje s drugim državama, te regionalnim i međunarodnim organizacijama u cilju promovisanja demokratije, stabilnosti, poštovanja ljudskih prava i ekonomskog razvoja. Glavne odlike ovog poglavlja su zajednička trgovinska politika i razvojna politika u globalnim okvirima. Trgovinska politika EU proističe iz ugovora sklopljenih u okviru Svjetske trgovinske organizacije. Razvojna politika EU je usmjerena na suzbijanje siromaštva, reformu institucija, razvoj infrastrukture, afirmisanje ljudskih prava u manje razvijenim zemljama na svim kontinentima.

31. VANJSKA, BEZBJEDNOSNA I ODBRAMBENA POLITIKA

U ovom poglavlju se pregovara o ukupnom bezbjednosnom i odbrambenom sistemu EU, u cilju očuvanja zajedničkih vrijednosti Unije, jačanja međunarodne bezbjednosti i očuvanja mira, kao i snaženja identiteta EU na međunarodnoj sceni. Ono obuhvata: - politički dijalog s EU, - pitanja odnosa države kandidata s EU i njenim institucijama; - saradnju s međunarodnim organizacijama- posebno s Ujedinjenim nacijama i Savjetom Evrope; - razvijen sistem kontrole naoružanja- domen u kojem je Crna Gora već potpisnik mnogobrojnih dokumenta; - evropsku bezbjednosnu i odbrambenu politiku usmjerenu na razvoj civilnih i vojnih kapaciteta za međunarodno sprječavanje sukoba i upravljanje kriznim situacijama; - saradnju s NATO-om, - borbu protiv terorizma.

32. FINANSIJSKA KONTROLA U EVROPSKOJ UNIJI

Ovo poglavlje se odnosi na standarde, metode i principe unutrašnje finansijske kontrole u cijelom javnom sektoru i kontrolu trošenja sredstava iz fondova EU. Osim zajedničkog budžeta Unije, tu su i nacionalni budžeti država članica. Kako bi prikupljanje i raspodjela finansijskih sredstava na svim nivoima efikasno funkcionisala, organizovan je sistem kontrole u tri područja: unutrašnja finansijska kontrola u javnom sektoru, odnosno raspodjele državnih sredstava (eng. Public internal financial control – PIFC), vanjska revizija i zaštita finansijskih interesa EU. Za Crnu Goru, ovo poglavlje propisuje obavezu osnivanja i djelovanja sistema finansijskog upravljanja, kao i nezavisnog sistema vanjske revizije.

33. FINANSIJSKE I BUDŽETSKE ODREDBE

Svaka država članica Evropske unije ima pravo na korišćenje sredstava iz budžeta Unije, ali i obavezu da uplaćuje u budžet. Finansijska sredstva iz zajedničkog budžeta EU prikupljaju se tako što države članice izdvajaju dio svojih carinskih taksi, dio prihoda od PDV-a, kao i odvajanjem finansijskih sredstava prema BDP države. Novac iz budžeta EU je namijenjen za različite svrhe: poljoprivredni i ruralni razvoj, ulaganje u infrastrukturne projekte, razvoj slabije razvijenih regija EU i sl. Crna Gora će uplaćivati potrebne doprinose u zajednički budžet EU, čime će steći mogućnost da koristi određeni iznos rashoda budžeta Unije iz Kohezijskog fonda i strukturnih fondova.

34. INSTITUCIJE

Nakon završetka pregovora o pristupanju, u razdoblju do samog pristupanja, sprovodi se integracija države kandidata u strukturu Evropske unije kroz postupak informisanja i konsultacija. Institucije EU kojima se pristupa u ovom poglavlju su: Evropski savjet, Evropska komisija, Evropski parlament i Evropski sud pravde. Države kandidati moraju biti osposobljene da u potpunosti učestvuju u procesu donošenja odluka u Uniji uspostavljanjem posebnih mehanizama i tijela na nacionalnom nivou, kao i biranjem predstavnika za institucije EU.

35. OSTALA PITANJA

Ovo poglavlje uključuje sva pitanja koja se javljaju tokom pregovora, a nijesu obuhvaćena nekim drugim poglavljem pravne tekovine. Najčešće su to pitanja učestvovanja u Istraživačkom fondu za uglj i čelik, u Evropskoj investicionoj banci i sl. Ovdje spadaju svi prelazni aranžmani za period od potpisivanja Ugovora o pristupanju do ulaska u EU.

me4.eu
eu4.me
ja za evropu, evropa za mene

Crna Gora
Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija
Kancelarija alavna preavarača

Adresa: Stanka Dragojevića 2, 81000 Podgorica, Crna Gora
Kontakt tel: +382 20 225 568; fax: +382 20 225 591
http://www.mip.gov.me;
http://www.eu-me;
nada.vojvodic@mfa.gov.me

me4.eu
eu4.me
ja za evropu, evropa za mene

PREGOVORI O PRISTUPANJU CRNE GORE EU – O ČEMU ĆEMO PREGOVARATI

Pristupanje Evropskoj uniji je uslovljeno prihvatanjem pravne tekovine EU, odnosno prava i obaveza na kojima se temelji EU i njen institucionalni okvir. Pravna tekovina je podijeljena u 35 tematskih oblasti, koje ujedno predstavljaju i poglavlja o kojima zemlja kandidat pregovara.

1. SLOBODA KRETANJA ROBE

Slobodno kretanje robe je jedno od 4 osnovne slobode kojima se obezbjeđuje efikasno funkcionisanje unutrašnjeg, odnosno jedinstvenog tržišta EU. Njime je omogućeno stavljanje proizvoda koji su porijeklom iz različitih država članica Unije na nacionalna tržišta ujednačavanjem nacionalnih propisa u oblastima standardizacije, akreditacije, metrologije, nadzora nad tržištem. Usklađivanje u navedenim oblastima obezbjeđuje jednak nivo zaštite javnog zdravlja, potrošača i životne sredine na cjelokupnom unutrašnjem evropskom tržištu. Crnogorski privrednici imaju veće mogućnosti za izvoz, a krajnji potrošači veće pravo konačnog izbora proizvoda po kvalitetu i cijeni. Osiguraće se i veća bezbjednost proizvoda na tržištu.

2. SLOBODNO KRETANJE RADNIKA

Sloboda kretanja radnika podrazumijeva niz prava koja uživa radnik koji se seli u drugu državu članicu EU. To su: - rad bez radne dozvole, jednak tretman pri zapošljavanju kao državljani članice u kojoj se rad obavlja, - socijalnu zaštitu kao i državljani članice u kojoj se radnik zapošljava (pravo na penziju i doprinose), - pravo članova porodice da se pridruže radniku i da primaju porodičnu naknadu, - uzajamno priznavanje kvalifikacija.

3. PRAVO OSNIVANJA PREDUZEĆA I SLOBODA PRUŽANJA USLUGA

Se odnosi na tri oblasti: osnivanje preduzeća, stručne kvalifikacije i poštanske usluge. Pravo osnivanja preduzeća će omogućiti crnogorskim poslovnim subjektima da pokrenu i obavljaju privredne djelatnosti u jednoj ili više država članica EU. Priznavanje stručnih kvalifikacija stečenih u Crnoj Gori biće jedna od pretpostavki osnivanja preduzeća za obavljanje profesije u drugoj državi članici. Cilj ovog poglavlja je i stvaranje zajedničkog tržišta za poštanske usluge i obezbjeđivanje njihovog kvaliteta.

4. SLOBODA KRETANJA KAPITALA

Slobodno kretanje kapitala omogućava protok sredstava među državama članicama EU, odnosno zabranu svih restrikcija u kretanjima kapitala i plaćanjima. Pritom postoje izuzeci vezani za poreze, sprečavanje pranja novca, finansiranje terorizma i sl. Crnogorskim građanima biće omogućeno otvaranje bankovnih računa u inostranim bankama, kupovina akcija stranih preduzeća, investiranje i kupovina

nekretnina u inostranstvu. Za preduzeća ova sloboda podrazumijeva: mogućnost investiranja i sticanja prava vlasništva nad stranim privrednim društvima, kao i njihovim upravljanjem.

5. JAVNE NABAVKE

Sistem javnih nabavki u EU se zasniva na principima transparentnosti, jednakog tretmana, slobode tržišnog nadmetanja i nediskriminacije. Cilj je da se davaocima usluga, isporučiocima roba i izvođačima radova omogući nadmetanje na javnim tenderima u državama članicama EU. Efikasnom javnom potrošnjom umanjuju se cijene usluga do 30% i čuva novac poreskih obveznika. Ukupna vrijednost javnih nabavki u EU iznosi 16% BDP Unije.

6. PRIVREDNO PRAVO

Se odnosi na osnivanje i poslovanje privrednih društava u državama EU, računovodstvo i reviziju. Osnivači privrednih društava imaju slobodu osnivanja društva u bilo kojoj članici. Strana privredna društva su u poslovanju izjednačena s domaćim. Usklađivanjem zakonodavstva na ovom planu će se usvojiti pojednostavljene procedure, koje će privrednim društvima omogućavati brži ulazak na tržište i izlazak iz njega, stvoriti zakonodavni okvir na području računovodstva i revizije, neophodan za uspostavljanje djelotvornog sistema javnog nadzora.

7. PRAVO INTELEKTUALNE SVOJINE

Intelektualna svojina podrazumijeva autorsko i srodno pravo, kao i prava industrijske svojine. Ono omogućuje nosiocima tih prava da štite svoja djela i usluge od neovlaštenog kopiranja, korišćenja i falsifikovanja, odnosno da upravljaju tim pravima kao svojom svojinom. Time će građanima Crne Gore biti omogućeno da svoja intelektualna dostignuća pretvaraju u određene poslovne vrijednosti.

8. KONKURENCIJA

Države članice EU su usaglasile zajednička pravila koja svim učesnicima omogućuju ravnopravan položaj u tržišnoj utakmici (nadmetanju), čime se obezbjeđuje zaštita od formiranja kartela – sklapanja zabranjenih sporazuma među učesnicima na tržištu. Pravna tekovina EU koja se odnosi na konkurenciju obuhvata politiku tržišne konkurencije i kontrolu državne pomoći.

9. FINANSIJSKE USLUGE

Ovo poglavlje obuhvata bankarstvo, osiguranje, investicione fondove, kao i tržište kapitala. Uključena su i pravila za izdavanje odobrenja za rad, poslovanje i nadzor finansijskih institucija i uređenih tržišta. Po pristupanju EU, crnogorske nadzorne institucije će direktno učestvovati u pripremi propisa koji uređuju jedinstveno finansijsko tržište EU.

10. INFORMACIONO DRUŠTVO I MEDIJI

U ovom poglavlju se pregovara o elektronskim komunikacijama i informacionoj tehnologiji, uslugama informatičkog društva i elektronske trgovine, kao i audiovizuelnoj politici, odnosno medijima. Cilj je stvoriti zajednički evropski informacijski prostor. Poseban naglasak se stavlja na zaštitu maloljetnika od neprimjerenih programskih sadržaja, kao i na pravila o tele-trgovini i oglašavanju. Promovišu se evropska audiovizuelna djela, daju se preporuke o medijskom pluralizmu, zaštiti filmske građe i sl.

11. POLJOPRIVREDA I RURALNI RAZVOJ

Zajednička poljoprivredna politika ima za cilj da istovremeno osigura stabilno snadbijevanje kvalitetnom, bezbjednom hranom za stanovništvo po pristupačnim cijenama i odgovarajuće prihode za poljoprivrednike, čime se podstiče modernizacija i razvoj poljoprivredne proizvodnje. Po ulasku u EU, cijene poljoprivrednih proizvoda će biti izjednačene s cijenama u EU, a proizvođači će postati korisnici subvencija EU.

12. BEZBJEDNOST HRANE, VETERINARSTVO I FITOSANITARNI NADZOR

Ovo poglavlje se zasniva se na osiguranju visoke zaštite zdravlja i potrošača. Jedan od glavnih ciljeva je i zaštita zdravlja i dobrobiti životinja i bilja, uz istovremeno sprečavanje unošenja u Evropsku uniju i širenja zaraznih i parazitskih bolesti, kao i organizama štetnih za bilje.

13. RIBARSTVO

Zajednička ribarska politika EU obuhvata pitanja iskorišćavanja i upravljanja ribljim bogatstvima, uređenja tržišta proizvodima ribarstva, strukturne politike, nadzora i kontrole, kao i međunarodnu saradnju u ribarstvu. Crnogorski ribari će dobiti mogućnost ravnopravnog nastupa na tržištu, a korištenje novčanih sredstava iz Evropskog fonda za ribarstvo će omogućiti bolje pozicioniranje u širem evropskom tržišnom kontekstu.

14. TRANSPORTNA POLITIKA

Cilj transportne politike je da omogući racionalan prevoz roba i putnika unutar EU kao i na međunarodnom nivou, čime dalje uklanja ograničenja među državama i stimuliše funkcionisanje unutrašnjeg tržišta EU obezbjeđivanjem boljih transportnih usluga. Propisi EU obuhvataju drumski i željeznički saobraćaj, unutrašnju plovidbu, kombinovani, vazdušni i pomorski saobraćaj, pri čemu EU teži integraciji različitih transportnih sektora.

15. ENERGETIKA

Evropski propisi u oblasti energetike pokrivaju konkurenciju i državnu pomoć, unutrašnje energetske tržište, unapređenje izvora obnovljive energije, energetske efikasnost, upravljanje krizama i obaveze u odnosu na bezbjednost naftnih zaliha, nuklearnu energiju i nuklearnu bezbjednost i zaštitu od radijacije. Tako, EU politika 20-20-20“ podrazumijeva: poboljšanje energetske efikasnosti za 20%, veću upotrebu obnovljivih izvora energije za 20% i smanjenje emisije za najmanje 20% u odnosu na 1990.

16. OPOREZIVANJE

Pravna tekovina EU u dijelu oporezivanja pokriva indirektno poreze (PDV i takse), dok direktni porezi ostaju u nadležnosti država članica. Svaka država članica ima pravo da zadrži svoj poreski sistem pa čak i da uvodi nove poreske oblike, uz obavezu da neke njihove dijelove uskladi s evropskim propisima. Npr. državljanima EU mogu štednju ostvarivati tamo gdje im je najisplativije, ali su porez dužni da plate u zemlji prebivališta.

17. EKONOMSKA I MONETARNA POLITIKA

Članice EU međusobno koordiniraju nacionalne ekonomske politike i teže da ostvaruju uravnoteženi nacionalni budžet, u skladu s principom da manjak budžeta države ne bude viši od 3% BDPa, a javni dug ne viši od 60% BDP-a; Po pristupanju, Crna Gora će biti obavezna da vodi fiskalnu politiku u skladu s načelima EU, dok će Centralna banka Crne Gore, zadužena za stabilnost cijena, postati dio Evropskog sistema centralnih banaka.

18. STATISTIKA

EU teži stabilnim i objektivnim statističkim sistemima koji obezbjeđuju uslove za donošenje kvalitetnih odluka. Države članice prikupljaju statističke podatke koje analizira zvanična statistička institucija, tj. nacionalni statistički zavod te države i prosljeđuje ih Statističkoj kancelariji Evropske unije, Eurostat-u. Evropska statistika je zasnovana na načelima nezavisnosti, pouzdanosti, povjerljivosti, nepristrasnosti i objektivnosti.

19. SOCIJALNA POLITIKA I ZAPOSŁJAVANJE

Pravna tekovina u ovom poglavlju obuhvata zdravlje i zaštitu na radu, socijalnu zaštitu, socijalnu uključenost i osobe s invaliditetom, socijalni dijalog, politiku zapošljavanja, politiku antidiskriminacije, jednake mogućnosti za muškarce i žene. Dio odluka o sprovođenju ovih politika je na državama članicama. Visok nivo zaposlenosti, produktivnosti i socijalne kohezije su preduslov ekonomskog rasta EU.

20. PREDUZETNIŠTVO I INDUSTRIJSKA POLITIKA

Industrijska politika EU promoviše industrijske mjere koje bi pojačale konkurentnost i podsticale na stvaranje povoljnog okruženja za poslovni rast širom EU. Cilj integracija CG je i da se poboljša sveukupna poslovna klima za razvoj malog i srednjeg preduzetništva, kroz privatizaciju i restrukturiranje. Mala i srednja preduzeća, kao najvažniji pokretač industrijskog rasta i novog zapošljavanja, uz pojačanu finansijsku podršku EU, usmjeravaće se u pravcu jačanja konkurentnosti, ulaganja u istraživanje, inovacije i savremenu informacionu tehnologiju. Daljim napretkom u ovoj oblasti, kroz jasno definisanu industrijsku politiku, razvoj strateških industrijskih sektora i politiku podsticaja malog i srednjeg preduzetništva, stvaraju se uslovi za razvoj modernog društva, jake tržišne ekonomije i inovativne privrede.

21. TRANSEVROPSKE MREŽE

Ovo poglavlje se odnosi na uspostavljanje i razvoj moderne infrastrukture koja povezuje nacionalne mreže, povećavajući njihovu inter-operabilnost. Obuhvata transevropsku transportnu mrežu, energetske mreže i telekomunikacijsku mrežu. Cilj je da se pospješi slobodan protok roba, usluga, kapitala i radnika, a time i da se u potpunosti iskoristi unutrašnje tržište i doprinese ekonomskom rastu i stvaranju radnih mjesta u EU.

22. REGIONALNA POLITIKA I KOORDINACIJA STRUKTURNIH INSTRUMENTATA

Regionalna politika EU podrazumijeva finansijsku podršku projektima restrukturiranja zemljama i regijama kojima je to potrebno (za razvoj infrastrukture, podsticanje industrije, razvoj poljoprivrede) u cilju smanjivanja razlika među regijama i jačanja konkurentnosti lokalne uprave. Za zemlje kandidatice za članstvo u EU, kao što je CG, ta sredstva su objedinjena u Instrument prepristupne podrške (IPA), kao podrška procesu evropske integracije, odnosno finansijska, tehnička i ekspertska podrška reformama. Programi regionalne politike se finansiraju iz Strukturnih fondova (Evropski regionalni fond za razvoj i Evropski socijalni fond) i – za neke države članice – iz programa Kohezijskog fonda, koji odražavaju teritorijalnu organizaciju svake zemlje.

23. PRAVOSUĐE I TEMELJNA PRAVA

Ovo poglavlje pravne tekovine se sastoji iz oblasti pravosuđa, antikorupcije, temeljnih prava i prava građana EU. Pored potrebe za potpunim usklađivanjem nacionalnog zakonodavstva s pravnom tekovinom EU, neophodno je da Crna Gora ostvari vidljive i mjerljive rezultate u primjeni tih zakona. Nezavisno, depolitizovano i efikasno pravosuđe je preduslov da jedna zemlja može imati potpunu vladavinu prava. U domenu borbe protiv korupcije, Crna Gora mora pokazati efikasnost i u prevenciji i suzbijanju. Svaki napredak u ovom poglavlju djeluje na jačanje pravne sigurnosti i povjerenja građana u pravosudni sistem, kao i na podizanje svijesti svih građana o poštovanju i ostvarivanju temeljnih prava.

24. PRAVDA, SLOBODA I BEZBJEDNOST

Ovo poglavlje pravne tekovine sadrži više podoblasti: Pravda se odnosi na pravosudnu saradnju u krivičnim i građanskim stvarima, sloboda podrazumijeva kretanje ljudi, tj. viznu politiku, upravljanje migracijama, azil, upravljanje granicama, primjenu Šengenskog sporazuma. Bezbjednost se odnosi na saradnju u oblasti borbe protiv trgovine drogama, borbu protiv terorizma, policijsku i carinsku saradnju i borbu protiv organizovanog kriminala, kao i borbu protiv trgovine ljudima. Zemlja kandidat za članstvo mora pokazati mjerljive rezultate i volju u primjeni zakono-